

การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางโทรทัศน์ของนิสิตนักศึกษา

นางสาวพสุ ชัยเวฬุ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974 - 639 - 630 - 7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE USES AND GRATIFICATIONS OF UNIVERSITY STUDENTS
CONCERNING EXPOSURE TO POLITICAL INFORMATION ON TELEVISION

Miss Pasu Jayavelu

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Mass Communication

Department of Mass Communication

Graduate School

Chulalongkorn University

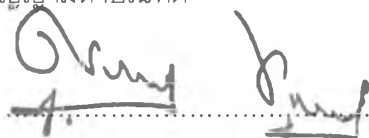
Academic Year: 1998

ISBN 974 - 639 - 630 - 7

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทาง
โทรทัศน์ของนิสิตนักศึกษา
โดย   นางสาวพลุ ชัยเวฬุ
ภาควิชา   การสื่อสารมวลชน
อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวัญเรือน กิติวัฒน์

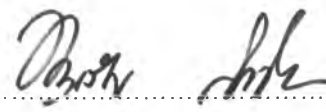

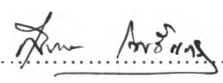
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วิภา อุดมฉันท)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวัญเรือน กิติวัฒน์)

..... กรรมการ
(อาจารย์สุภาพร โพธิ์แก้ว)

พสุ ชัยเวฬุ : การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางโทรทัศน์ (THE USES AND GRATIFICATIONS OF UNIVERSITY STUDENTS CONCERNING EXPOSURE TO POLITICAL INFORMATIONS ON TELEVISION.)

อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ขวัญเรือน กิติวัฒน์, 89 หน้า. ISBN 974-639-630-7.

วิทยานิพนธ์เรื่อง "การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางโทรทัศน์ของนิสิตนักศึกษา" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับชม และการใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจในข่าวสารการเมืองทางโทรทัศน์ของนิสิตนักศึกษา มีลักษณะเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย นิสิตจากคณะรัฐศาสตร์ และคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนักศึกษาจากคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน และคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 970 คน ผลการวิจัยศึกษาพบว่า นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารการเมืองมากที่สุดคือสื่อโทรทัศน์ โดยเปิดรับเป็นประจำทุกวันในช่วงเวลา 17.00-22.00 น. รูปแบบรายการที่เปิดรับเป็นจำนวนร้อยละสูงสุดคือ รายการประเภทข่าว โดยเฉพาะรายการของสถานีโทรทัศน์ ITV เป็นรายการที่ได้รับความนิยมชมชอบจากนิสิตนักศึกษามากที่สุด นิสิตนักศึกษามีความคาดหวังจากการเปิดรับข่าวสารการเมืองทางโทรทัศน์ในระดับปานกลางถึงมาก โดยนิสิตนักศึกษาจากคณะนิเทศศาสตร์ รัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีความคาดหวังในเรื่องของการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจของประเทศคิดเป็นจำนวนร้อยละสูงสุด ส่วนนักศึกษาจากคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีความคาดหวังในเรื่องเกี่ยวกับนโยบายการแก้ปัญหาของประเทศมากที่สุด สำหรับการใช้อยู่ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจจากข่าวสารการเมืองทางโทรทัศน์ของนิสิตนักศึกษา พบว่า เป็นการใช้อยู่ประโยชน์เพื่อติดตามความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ทางการเมือง และต้องการเป็นคนทันต่อเหตุการณ์ เพื่อทราบความคิดเห็นของนักการเมือง นักวิชาการ สื่อมวลชน และประชาชนทั่วไป เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในทางการศึกษา และเพื่อนำไปใช้สนทนากับผู้อื่น ผลการศึกษายังแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร การใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางโทรทัศน์ของนิสิตนักศึกษา มีลักษณะใกล้เคียงกัน ถึงแม้ว่าจะมีความแตกต่างในเรื่องสถานบันการศึกษา คณะสาขาวิชา ตลอดจนระดับความรู้ทางการเมืองก็ตาม

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน .....
สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน .....
ปีการศึกษา 2541 .....

ลายมือชื่อนิสิต ..... ส.สุ. วัฒนเวฬุ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

#3971172628 : MAJOR MASS COMMUNICATION

KEY WORD: USED AND GRATIFICATIONS/POLITICAL INFORMATION/TELEVISION

PASU JAYAVELU : THE USES AND GRATIFICATIONS OF UNIVERSITY STUDENTS CONCERNING EXPOSURE TO POLITICAL INFORMATIONS ON TELEVISION. THESIS ADVISOR: ASST.PROF.KWANREUN KITIWAT,89 PP.ISBN 974-639-630-7

The objectives of this thesis, "The Uses and Gratifications of University Students Concerning Exposure to Political Informations on Television" is to study the university students' exposure behavior, uses and gratifications on exposure to political informations on television. The thesis has been based on a surveying research using questionnaires as the tool for data collection. The samples used in this research are 970 university students from the faculty of Political Science, the faculty of Communication Arts, Chulalongkorn University and the faculty of Political Science and the faculty of Journalism and Mass Communication, Thammasat University. The results of this thesis are that television is the most popular media through which the university students exposure to political informations. They normally tune in everyday during 17.00 to 22.00 p.m. The most popular program is the news program, especially ITV's programs which are also the favorite programs among university students. The university students' expectation on exposure to television political informations are ranged in between medium to high level. The university students from the faculty of Communication Arts, Faculty of Political Science, Chulalongkorn University and The Faculty of Journalism and Mass Communication, Thammasat University have expectation of resolving the country's economic crisis, while the university students from the faculty of Political Science, Thammasat University have the expectation of the country's problem solving policy. The university students, this research has found that the university students use the political informations for surveillance, to know the politicians, the academics, mass media and others people's ideas, for education and for discussion with other people. The results of this thesis also indicate that the exposure behavior and the uses and gratifications of university students concerning exposure to political informations on television are similar, regardless of difference in university, faculty including level of political knowledge.

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน .....
สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน .....
ปีการศึกษา 2541 .....

ลายมือชื่อนิติต..... พ.ศ. ๒๕๔๑
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี อันเนื่องมาจากความเมตตากรุณาของอาจารย์ทุกท่านที่ได้โปรดเมตตาให้กำลังใจและวิชาความรู้ต่างๆ แก่ข้าพเจ้ามาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ วิภา อุดมพันธ์ ประธานกรรมการ อาจารย์สุภาพร โพธิ์แก้ว กรรมการ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวัญเรือน กิติวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งเปรียบเสมือนมารดาอีกคนหนึ่งของข้าพเจ้าที่ให้กำลังใจแก่ข้าพเจ้ามาโดยตลอด ในยามที่ข้าพเจ้าผิดหวังและท้อแท้จนเกือบล้มเลิกการทำวิทยานิพนธ์นี้มานับครั้งไม่ถ้วน หากปราศจากซึ่งอาจารย์ผู้เมตตาทั้ง 3 ท่านนี้แล้ว วิทยานิพนธ์เล่มนี้ของข้าพเจ้าคงไม่มีวันสำเร็จอย่างแน่นอน

นอกจากนี้ข้าพเจ้ายังต้องขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. นันทวัน สุขชาติ ผู้ซึ่งเคยเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาของข้าพเจ้ามาก่อน และเป็นผู้แนะนำแนวคิดหลักๆ รวมไปถึงการดูแลงานวิทยานิพนธ์ในขั้นเริ่มแรกนี้แก่ข้าพเจ้าด้วย

สุดท้ายนี้ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายทั้งปวง คุณพ่อ และคุณแม่ซึ่งคอยห่วงใยและให้กำลังใจที่ทำให้ข้าพเจ้าเกิดความเข้มแข็งจนสามารถทำวิทยานิพนธ์นี้จนลุล่วงไปได้ด้วยดี รวมไปถึงเพื่อนๆ ของข้าพเจ้าทุกคน ทั้งจากคณะรัฐศาสตร์ และคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเพื่อนๆ จากคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รวมไปถึงตั๊ย คุณตฤตถ์นัย นพคุณ ซึ่งได้ให้ทั้งกำลังใจ และช่วยข้าพเจ้าทำวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด และข้าพเจ้าขอขอบคุณทุกสิ่งทุกอย่างที่ได้ช่วยสร้างกำลังใจและทำให้ข้าพเจ้ามีวันนี้ได้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ปัญหำนำการวิจัย	8
วัตถุประสงค์การวิจัย	8
ขอบเขตของการวิจัย	8
นิยามศัพท์	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ	11
แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการสังคมประกิตทางการเมือง	28
3. ระเบียบวิธีวิจัย	33
ประชากร	33
กลุ่มตัวอย่าง	33

สารบัญ (ต่อ)

การเก็บรวบรวมข้อมูล	34
การทดสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ	35
การวิเคราะห์ข้อมูล	36
การนำเสนอข้อมูล	36
4. ผลการวิจัย	37
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	58
รายการอ้างอิง	69
ภาคผนวก	80
ประวัติผู้เขียน	88

สารบัญตาราง

ตารางที่

1. แสดงจำนวนของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ คณะ และมหาวิทยาลัย	37
2. แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารการเมือง จากแต่ละสื่อ จำแนกตามคณะและมหาวิทยาลัย	38
3. แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความบ่อยครั้งในการเปิดรับชม ข่าวสารการเมืองทางโทรทัศน์ จำแนกตามคณะและมหาวิทยาลัย	39
4. แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับช่วงเวลาที่เปิดรับชม ข่าวสารการเมืองทางโทรทัศน์ จำแนกตามคณะและมหาวิทยาลัย	40
5. แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับรูปแบบรายการข่าวสารการเมือง ทางโทรทัศน์ที่เปิดรับชมมากที่สุด จำแนกตามคณะและมหาวิทยาลัย	41
6. แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับสถานีที่เปิดรับชมข่าวสารการเมือง ทางโทรทัศน์มากที่สุด จำแนกตามคณะและมหาวิทยาลัย	42
7. แสดงค่าเฉลี่ยของความชื่นชอบในเนื้อหาของรายการที่เกี่ยวข้องกับเมืองทางโทรทัศน์ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคณะและมหาวิทยาลัย	43
8. แสดงค่าเฉลี่ยของความความคาดหวังจากการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางโทรทัศน์ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคณะและมหาวิทยาลัย	45
9. แสดงค่าเฉลี่ยของการใช้ประโยชน์จากการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางโทรทัศน์ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคณะและมหาวิทยาลัย	49
10. แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความรู้ทางการเมือง จำแนกตามคณะและมหาวิทยาลัย	52
11. แสดงค่าเฉลี่ยของความความคาดหวังจากการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางโทรทัศน์ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคณะและมหาวิทยาลัย.....	53
12. แสดงค่าเฉลี่ยของการใช้ประโยชน์จากการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางโทรทัศน์ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคณะและมหาวิทยาลัย.....	55